

Byla C-177/20**Prašymas priimti prejudicinį sprendimą****Gavimo data:**

2020 d. balandžio 7 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas:

Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Dėro administracinių ir darbo bylų teismas, Vengrija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. kovo 6 d.

Pareiškėja:

„*Grossmania*“ *Mezőgazdasági Termelő és Szolgáltató Kft.*

Atsakovė:

Vas Megyei Kormányhivatal (Vašo medės savivaldybė)

<...>

Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Dėro administracinių ir darbo bylų teismas, Vengrija), nagrinėdamas bylą pagal pareiškėjos <...>, komercinės bendrovės „*Grossmania*“ *Mezőgazdasági Termelő és Szolgáltató Kft.* (<...> Lukačhaza, Vengrija), skundą atsakovei <...>, Vašo medės savivaldybei (<...> Sombathėjus, Vengrija), dėl su teisės aktais žemės srityje susijusio ginčo, priėmė šią

nutartį:

Remdamasis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (OL C 326, 2012, p. 47; toliau – SESV) 267 straipsniu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas <...> Europos Sąjungos Teisingumo Teismui teikia šį prejudicinį klausimą:

Ar SESV 267 straipsnis turėtų būti aiškinamas taip, kad tuo atveju, jei Europos Sąjungos Teisingumo Teismas prejudiciniame sprendime konstatavo, jog tam tikra valstybės narės teisės nuostata yra nesuderinama su Sąjungos teise, ši teisės nuostata taip pat negali būti taikoma vėlesnėse nacionalinėse administracinėse

procedūrose ar teismo procesuose, neatsižvelgiant į tai, kad tokios vēlesnēs procedūros ar proceso faktinēs aplinkybēs nēra visiškai tapačios ankstesnēs prejudicinio sprendimo priēmimo procedūros aplinkybēs?

<...> [nacionalinēs teisēs procesiniai aspektai]

Pagrindai

1. Faktinēs aplinkybēs

Pareiškēja yra komercinē bendrovē, įsteigta ne Vengrijos, o kitų valstybių narių piliečių.

Pareiškēja turėjo uzufrukto teisēs į šiuos nekilnojamojo turto vienetus: Janošhaza, kadastro Nr. 0168/2, Nr. 0184/24, Nr. 0224/1, Nr. 0134/15 ir Nr. 0238/2; Duka, kadastro Nr. 010/9 ir Nr. 0241/2.

Pareiškėjos uzufrukto teisēs į minėtus nekilnojamojo turto vienetus žemēs registre buvo panaikintos pagal *mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény* (2013 m. Įstatymas Nr. CXXII dėl tam tikrų nuostatų ir pereinamojo laikotarpio priemonių, susijusių su 2013 m. Įstatymu Nr. CXXII dėl žemēs ūkio paskirties ir miško žemēs pardavimo; toliau – 2013 m. Įstatymas dėl pereinamojo laikotarpio priemonių) 108 straipsnio 1 dalį ir *ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény* (1997 m. Įstatymas Nr. CXLI dėl žemēs registro; toliau – Įstatymas dėl žemēs registro) 94 straipsnio 5 dalį.

Pareiškēja dėl jos uzufrukto teisių panaikinimo skundo nepateikė.

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – Teisingumo Teismas) 2018 m. kovo 6 d. Sprendime [*SEGRO ir G. Horváth*] sujungtose bylose C-52/16 ir C-113/16 konstatavo, kad SESV 63 straipsnis draudžia nacionalinēs teisēs aktus, kaip antai nagrinėjamus pagrindinēs bylose, pagal kuriuos anksčiau suteiktos žemēs ūkio paskirties žemēs uzufrukto teisēs, kurių turėtojai nēra artimi šios žemēs savininko giminaičiai, baigia galioti ir atitinkamai yra išbraukiamos iš žemēs registru.

Tuomet pareiškēja kreipėsi į *Vas Megyei Kormányhivatal Celldömölki Járásí Hivatala* (Vašo medēs administracinių paslaugų tarnyba (Celdomolkio rajono žemētvarkos biuras); toliau – pirmosios instancijos viešojo administravimo institucija), kad jos uzufrukto teisēs į minėtus žemēs sklypus būtų vėl įregistruotos. (**orig. p. 2**)

2019 m. gegužēs 17 d. sprendimu <...> pirmosios instancijos viešojo administravimo institucija pareiškėjos prašymą atmetė, remdamasi 2013 m. Įstatymo dėl pereinamojo laikotarpio priemonių 108 straipsnio 1 dalimi ir *mező-*

és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (2013 m. Įstatymas Nr. CXXII dėl žemės ūkio paskirties ir miško žemės pardavimo; toliau – 2013 m. Įstatymas dėl žemės ūkio paskirties žemės) 37 straipsnio 1 dalimi.

Pareiškėja pateikė skundą administracine tvarka; atsakovė 2019 m. rugpjūčio 5 d. sprendimu <...> pirmosios instancijos viešojo administravimo institucijos sprendimą <...> paliko galioti. Grįsdama savo sprendimą, atsakovė rėmėsi 2013 m. Įstatymo dėl pereinamojo laikotarpio priemonių 108 straipsnio 1 dalimi ir Įstatymo dėl žemės registro 94 straipsnio 5 dalimi. Pažymėjo, kad prašymas dėl pakartotinio įregistravimo buvo nepriimtinas, nes vis dar galiojo 2013 m. Įstatymo dėl pereinamojo laikotarpio priemonių 108 straipsnio 1 dalis ir 2013 m. Įstatymo dėl žemės ūkio paskirties žemės 37 straipsnio 1 dalis. Jos nuomone, Teisingumo Teismo sprendimas sujungtose bylose C-52/16 ir C-113/16 buvo priimtas dėl konkrečių atvejų ir galėjo būti taikomas tik toms byloms, dėl kurių buvo pateikti prašymai priimti prejudicinį sprendimą. Tai patvirtina ir 2013 m. Įstatymo dėl pereinamojo laikotarpio priemonių 108 straipsnio 4 ir 5 dalys. Kita vertus, atsakovė pastebėjo, kad Teisingumo Teismo sprendime byloje C-235/17, buvo pasisakyta ne dėl pakartotinio panaikintų uzufukto teisių įregistravimo, bet dėl pinginės kompensacijos. Atsakovė darė išvadą, kad ji nei šalies prašymu, nei *ex officio* neturėjo teisės pakartotinai įregistruoti anksčiau panaikintų uzufukto teisių.

Pareiškėja dėl atsakovės sprendimo pateikė administracinį skundą teisme.

Atsakovė prašo administracinį skundą atmesti.

2. Sąjungos teisės aktai

SESV 63 straipsnio 1 dalis

„Pagal šiame skyriuje išdėstytas nuostatas uždraudžiami visi kapitalo judėjimo tarp valstybių narių ir tarp valstybių narių bei trečiųjų šalių apribojimai.“

SESV 267 straipsnis

„Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso priimti prejudicinį sprendimą dėl:

- a) Sutarčių išaiškinimo;
- b) Sąjungos institucijų, įstaigų ar organų aktų galiojimo ir išaiškinimo.

Tokiam klausimui iškilus valstybės narės teisme, tas teismas, manydamas, kad sprendimui priimti reikia nutarimo šiuo klausimu, gali prašyti Teismą priimti dėl jo prejudicinį sprendimą.

Tokiam klausimui iškilus nagrinėjant bylą valstybės narės teisme, kurio sprendimas pagal nacionalinę teisę negali būti toliau apskundžiamas teismine tvarka, tas teismas privalo dėl jo kreiptis į Teismą.

Tokiam klausimui iškilus valstybės narės teisme nagrinėjant bylą, susijusią su sulaikytu asmeniu, Teismas sprendimą priima kiek galima greičiau.“

Teisingumo Teismo procedūros reglamento (OL L 265, 2012, p. 1–42) 91 straipsnis

„Sprendimas įsiteisėja nuo jo paskelbimo dienos.“

3. Nacionaliniai teisės aktai

2013 m. Įstatymo dėl pereinamojo laikotarpio priemonių 108 straipsnio 1 dalis:

„Bet kokia 2014 m. balandžio 30 d. egzistuojanti uzufrukto arba naudojimo teisė (**orig. p. 3**), suteikta neribotam laikotarpiui arba nustatytos trukmės laikotarpiui, kuris turi baigtis ne anksčiau kaip 2014 m. balandžio 30 d., ir įgyta pagal sutartį, sudarytą asmenų, kurie nėra artimi giminaičiai, savaiame nustoja galioti 2014 m. gegužės 1 d.“

2013 m. Įstatymo dėl žemės ūkio paskirties žemės 37 straipsnio 1 dalis:

„Sutartis dėl uzufrukto arba naudojimo teisės negalioja, išskyrus kai tokios teisės sutartyje numatytos artimo giminaičio naudai.“

4. Prašymo priimti prejudicinį sprendimą argumentai

4.1. Teisingumo Teismo precedentai ir sprendimai

Szombathelyi Közigazgatási és Munkügyi Bíróság (Sombathėjaus administracinių ir darbo bylų teismas) Teisingumo Teismui pateikė prašymą priimti prejudicinį sprendimą dėl 2013 m. Įstatymo dėl pereinamojo laikotarpio priemonių 108 straipsnio 1 dalies ir dėl Įstatymo dėl žemės registro 94 straipsnio 5 dalies.

Teisingumo Teismas sprendime sujungtose bylose C-52/16 ir C-113/16 konstatavo, jog SESV 63 straipsnį reikia aiškinti taip, kad jis draudžia nacionalinės teisės aktus, kaip antai nagrinėjamus pagrindinėse bylose, pagal kuriuos anksčiau suteiktos žemės ūkio paskirties žemės uzufrukto teisės, kurių turėtojai nėra artimi šios žemės savininko giminaičiai, baigia galioti ir atitinkamai yra išbraukiamos iš žemės registru.

Remdamiesi šiuo Teisingumo Teismo sprendimu, Vengrijos teismai bylose, sustabdytose dėl minėto prejudicinio sprendimo priėmimo procedūros, panaikino administracinius sprendimus, kuriais buvo panaikintos uzufrukto teisės.

Dėl nurodytų nacionalinės teisės aktų nuostatų taip pat buvo pradėta išipareigojimų neįvykdymo procedūra prieš Vengriją, dėl kurios Teisingumo Teismas 2019 m. gegužės 21 d. priėmė sprendimą byloje C-235/17. Remiantis šiuo sprendimu, Vengrija neįrodė nei to, kad ginčijamoje nuostatoje nustatytu kitų valstybių narių, nei Vengrijos, piliečių uzufrukto teisių panaikinimu buvo siekiama bendrojo intereso tikslų, pripažįstamų pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją arba SESV 65 straipsnio 1 dalies b punktą, nei to, kad toks panaikinimas yra tinkamas ir nuoseklus ir apima tik tam būtinas priemones. Antra, toks panaikinimas neatitinka [Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos; toliau – Chartija] 17 straipsnio 1 dalies. Todėl laisvo kapitalo judėjimo apribojimai, kuriuos lėmė už kapitalą, kuriam taikoma SESV 63 straipsnyje numatyta apsauga, įgyto turto atėmimas, negali būti pateisinami. Šiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad priėmusi ginčijamą nuostatą ir panaikinusi *ex lege* Vengrijoje esančios žemės ūkio paskirties žemės uzufrukto teises, priklausančias tiesiogiai ar netiesiogiai kitų valstybių narių piliečiams, Vengrija pažeidė išipareigojimus pagal kartu aiškinamus SESV 63 straipsnį ir Chartijos 17 straipsnį.

4.2. Šiuo metu galiojančios Vengrijos teisės aktų nuostatos

2013 m. Įstatymo dėl pereinamojo laikotarpio priemonių 108 straipsnio 1 dalis ir toliau galioja po nurodytų Teisingumo Teismo sprendimų.

Teisės aktų leidėjas papildė šį straipsnį dviem naujomis dalimis. (**orig. p. 4**)

Pagal 2013 m. Įstatymo dėl pereinamojo laikotarpio priemonių 108 straipsnio 4 dalį, kai dėl teismo sprendimo reikia atkurti teisę, kuri pasibaigė pagal 1 dalį, tačiau dėl formalaus ar esminio trūkumo tokia teisė ir neturėjo būti įregistruota remiantis per pirminę registraciją galiojusiomis teisės aktų nuostatomis, už žemės registro tvarkymą atsakinga institucija informuoja prokuratūrą ir sustabdo procedūrą, iki bus baigtas prokuratūros tyrimas ir atitinkamas teismo procesas.

Pagal 2013 m. Įstatymo dėl pereinamojo laikotarpio priemonių 108 straipsnio 5 dalį laikoma, kad yra 4 dalyje nurodytų trūkumų tuo atveju, jei:

- a) naudojimo teisę turi juridinis asmuo;
- b) uzufrukto arba naudojimo teisė žemės registre buvo įregistruota po 2001 m. gruodžio 31 d. subjektui, kuris yra juridinis asmuo, arba kuris yra fizinis asmuo, neturintis Vengrijos pilietybės;
- c) pateikus prašymą įregistruoti uzufrukto arba naudojimo teisę, norint ją įgyti, remiantis tuo metu galiojančiomis teisės aktų nuostatomis, yra reikalinga kitos

institucijos išduota pažyma ar leidimas, o suinteresuotas asmuo tokio dokumento nepateikė.

4.3. 2015 m. liepos 21 d. Alkotmánybíróság (Konstitucinis Teismas) sprendimas Nr. 25/2015 ir jo padariniai

2015 m. liepos 21 d. Konstitucinis Teismas priėmė sprendimą Nr. 25/2015 dėl 2013 m. Įstatymo dėl pereinamojo laikotarpio priemonių 108 straipsnio 1 dalies. Šio sprendimo rezoliucinėje dalyje konstatavo, jog Vengrijos Pagrindinis Įstatymas buvo pažeistas, nes, kiek tai susiję su uzufrukto ir naudojimo teisėmis, kurios buvo prarastos pagal 2013 m. Įstatymo dėl pereinamojo laikotarpio priemonių 108 straipsnį, teisės aktų leidėjas nenustatė nuostatų dėl didelės turtinės žalos atlyginimo, kurios negalima reikalauti šalims atsiskaitant tarpusavyje, tačiau kuri yra susijusi su galiojančiomis sutartimis. Konstitucinis Teismas nurodė teisės aktų leidėjui ne vėliau kaip iki 2015 m. gruodžio 1 d. užpildyti šią spragą.

Iki šiol nėra priimtos jokios teisės aktų nuostatos, kurios ištaisytų šią padėtį, kurią Konstitucinis Teismas vertina kaip prieštaraujančią Pagrindiniam Įstatymui, ir kurios nustatytų kompensaciją uzufrukto ir naudojimo teisių turėtojams.

Fiziniais ir juridiniams asmenims, tokiems kaip pareiškėja, tai reiškia, viena vertus, kad Vengrijos valdžios institucijos, remdamosi 2013 m. Įstatymo dėl pereinamojo laikotarpio priemonių 108 straipsnio 1 dalimi, nepriima prašymų iš naujo įregistruoti uzufrukto ir naudojimo teises, ir, antra, nesant teisės aktų nuostatų, nustatančių piniginę kompensaciją už tokių teisių panaikinimą, neįmanoma nustatyti tokios kompensacijos sumos, kuri leistų atlyginti turtinę žalą.

Be to, Teisingumo Teismas sprendime byloje C-235/17 konstatavo, kad ginčijamoje nuostatoje numatytas nuosavybės atėmimas nėra pateisinamas visuomenės poreikiais, kartu nėra numatyta teisingo atlyginimo sumokėjimo laiku sistema. Todėl šia nuostata pažeidžiama teisė į nuosavybę, kuri garantuojama pagal Chartijos 17 straipsnio 1 dalį. (129 punktas)

4.4. Faktinių aplinkybių skirtumai

Aplinkybės, susijusios su nagrinėjamu ginču, skiriasi nuo tų, kurios buvo nagrinėjamos Teisingumo Teismo sujungtose bylose C-52/16 ir C-113/16, tuo aspektu, kad šioje byloje pareiškėja administracinių sprendimų, panaikinusių jos uzufrukto teises, neginčijo, o minėtose bylose dėl prašymų priimti prejudicinius sprendimus pareiškėjai administracinius sprendimus, panaikinusius jų uzufrukto teises, apskundė.

Nagrinėjamoje byloje, pareiškėja prašė, remdamasi Teisingumo Teismo sprendimu sujungtose bylose C-52/16 ir C-113/16 (**orig. p. 5**), pakartotinai įregistruoti jai panaikintas uzufrukto teises, nes Teisingumo Teismas konstatavo, jog Vengrijos teisės aktai šiuo klausimu prieštaravo Sąjungos teisei. Pareiškėja

taip pat negavo jokios piniginės kompensacijos dėl uzufukto teisių panaikinimo, nes nebuvo priimta atitinkamų teisės nuostatų.

Vadinasi, atsižvelgiant į tai, kad Vengrijos teisės aktai prieštaravo Sąjungos teisei ir kad jai nebuvo atlyginta finansiškai, vienintelė pareiškėjos galimybė buvo prašyti pakartotinai įregistruoti jai panaikintas uzufukto teises.

Visgi pareiškėja teigia, kad uzufukto teisės buvo panaikintos teisingai, pagal tuo metu galiojusias teisės aktų nuostatas, o 2013 m. Įstatymo dėl pereinamojo laikotarpio priemonių 108 straipsnio 1 dalis, kuri tebegalioja ir dabar, tokio perregistravimo neleidžia.

4.5. Prejudicinių sprendimų erga omnes poveikis ir poveikis laiko atžvilgiu

Pirmoji prejudicinio klausimo problema yra susijusi su bendruoju privalomu prejudicinių sprendimų poveikiu, t. y. jų *erga omnes* poveikiu.

1963 m. kovo 27 d. Sprendime *Da Costa ir kt.* (sujungtos bylos 28/62–30/62, EU:C:1963:6) Teisingumo Teismas konstatavo, kad „nors 177 straipsnio paskutiniąja pastraipa valstybių narių teismai, kurių sprendimai pagal nacionalinę teisę negali būti toliau skundžiami, be jokių apribojimų įpareigojami kreiptis į [Teisingumo] Teismą dėl bet kurio jiems nagrinėjant bylą iškilusio klausimo išaiškinimo, pagal 177 straipsnį jau pateiktas išaiškinimas vis dėlto gali panaikinti šios pareigos tikslą ir jos prasmę; o taip yra, be kita ko, tuo atveju, kai iškeltas klausimas iš esmės yra tapatus tam, dėl kurio analogišku atveju jau buvo priimtas prejudicinis sprendimas“.

1982 m. spalio 6 d. Sprendime *CILFIT ir kt.* (283/81) Teisingumo Teismas, remdamasis minėtu Sprendimu *Da Costa ir kt.*, patikslino, kad „tokį patį 177 straipsnio trečioje pastraipoje įtvirtintos pareigos ribojimo poveikį gali turėti ir atitinkamų teisės klausimų suformuota Teisingumo Teismo jurisprudencija, neatsižvelgiant į procedūras, pagal kurias ji buvo įtvirtinta, net jei nagrinėjami klausimai ir nėra visiškai tapatūs“.

Galiausiai Teisingumo Teismas Sprendime *CILFIT ir kt.* konstatavo, kad teismas, kurio sprendimai pagal nacionalinę teisę negali būti toliau skundžiami, jo nagrinėjamoje byloje iškilus klausimui dėl Bendrijos teisės, privalo vykdyti pareigą kreiptis į Teisingumo Teismą, išskyrus, jeigu jis nustatytų, kad iškeltas klausimas nėra svarbus bylai ar kad dėl nagrinėjamos Bendrijos teisės nuostatos Teisingumo Teismas jau pateikė išaiškinimą, arba tinkamas Bendrijos teisės taikymas yra toks akivaizdus, kad dėl to negali kilti jokių pagrįstų abejonių; ar tokia galimybė egzistuoja, turi būti įvertinta atsižvelgiant į Bendrijos teisei būdingas savybes, į tam tikrus sunkumus, su kuriais susiduriama ją aiškinant, bei į teismų praktikos Bendrijoje skirtumų atsiradimo pavojų.

Kalbant apie problemą, susijusią su poveikiu laiko atžvilgiu, Teisingumo Teismo jurisprudencijoje yra įprasta, kad aiškinamieji prejudiciniai sprendimai įsigalioja

ex tunc, t. y. atgaline data. Tai iš esmės reiškia, kad Bendrijos teisės aktai turi būti taikomi taip, kaip jie yra išaiškinti, nuo jų įsigaliojimo momento. Sprendime, priimtame bylose [66/79, 127/79 ir 128/79], Teisingumo Teismas, kalbėdamas apie aiškinimą atgaline data, pažymėjo, kad Bendrijos teisės nuostatos išaiškinimas, kurį pateikia Teisingumo Teismas, paaiškina ir prirėkus patikslina šios nuostatos reikšmę ir apimtį (**orig. p. 6**), kaip ji turi arba turėjo būti suprantama ir taikoma nuo įsigaliojimo momento. To pasekmė yra ta, kad taip išaiškintą normą pats teismas gali ir turi taikyti net tiems teisiniams santykiams, kurie atsirado ir buvo nustatyti prieš priimant sprendimą dėl prašymo išaiškinti.

Legfelsőbb Bíróság (Aukščiausiasis Teismas) šias problemas nagrinėjo savo administraciniame sprendime Nr. 1815/2008 dėl registracijos mokesčio. Remiantis faktinėmis aplinkybėmis, administracinė valdžios institucija pareiškėjui apskaičiavo registracijos mokesį, neatsižvelgdama į pastarojo argumentą, jog Teisingumo Teismas yra konstatavęs, kad registracijos mokesčio tarifai Vengrijoje pažeidžia Sąjungos teisę. Pirmosios instancijos teismas atmetė administracinį skundą, laikydamas, kad atsakovė, administracinė valdžios institucija, per administracinę procedūrą veikė pagal galiojančius teisės aktus.

Aukščiausiojo Teismo teigimu, Vengrijos teismai negali nepaisyti Teisingumo Teismo jurisprudencijos. Priminė, kad Teisingumo Teismas yra priėmęs principinių sprendimų dėl Bendrijos ir nacionalinės teisės santykio, kuriais taip pat rėmėsi pareiškėjas savo kasaciniame skunde, o pačius svarbiausius savo sprendime nurodė pats Aukščiausiasis Teismas.

Aukščiausiasis Teismas pažymėjo, kad iš esmės, pirmosios instancijos teismo vertinimu, atsakovė savo sprendimą priėmė pagal tuo metu galiojusius teisės aktus, todėl buvo iškeltas klausimas dėl Bendrijos teisės ir Teisingumo Teismo sprendimų privalomojo poveikio bei poveikio laiko atžvilgiu. Kalbant apie prejudicinių sprendimų bendrąjį privalomąjį poveikį (*erga omnes* poveikį), doktrina nebuvo vieninga, nes Teisingumo Teismas tuo klausimu dar nebuvo priėmęs aiškaus sprendimo. Vis dėlto iš jurisprudencijos būtų galima spręsti, kad ji taikoma visiems ir turi privalomąjį poveikį. Tą patvirtina ir teismo pozicija, išreikšta bylose *Da Costa ir kt.* [28/62–30/62] bei *CILFIT ir kt.* [283/81], pagal kurią iš esmės prejudiciniai sprendimai turi norminę galią, kuri jiems leidžia turėti teisinių padarinių ir kitose bylose, atsižvelgiant į tai, kad pareiga pateikti prejudicinį klausimą tam tikrais atvejais netenka savo tikslo ir neturi prasmės, kai pateiktas klausimas tokiomis pačiomis aplinkybėmis jau buvo prejudicinio klausimo dalykas panašioje byloje. Aukščiausiasis Teismas pažymėjo, kad šie argumentai svarbūs, nes Teisingumo Teismas dviejose [sujungtose bylose] (C-290/05 ir C-333/05) yra priėmęs sprendimą dėl registracijos mokesčio Vengrijoje suderinamumo su Bendrijos teise.

Dėl poveikio laiko atžvilgiu Aukščiausiasis Teismas nurodė, kad tuo metu, kai pirmosios instancijos teismas priėmė savo sprendimą, Teisingumo Teismas jau buvo priėmęs sprendimą byloje dėl registracijos mokesčio Vengrijoje, todėl į

pastarąjį sprendimą neturėjo būti neatsižvelgta motyvuojant tuo, kad jis dar nebuvo priimtas tuo metu, kai atsakovė priėmė savo sprendimą.

Iš tiesų, remdamasi Teisingumo Teismo nustatytu teisės principu, pati atsakovė turėjo aiškinti registracijos mokesčio Vengrijoje ir Bendrijos teisės santykį taip, kaip yra nurodęs Teisingumo Teismas [sujungtose bylose C-290/05 ir C-333/05]. Atsižvelgiant į *ex tunc* poveikį, atsakovės sprendimas jau buvo neteisėtas pagal jį priimant galiojusius teisės aktus, nes tam tikra šių teisės aktų dalis (registracijos mokesčio tarifai) pažeidė Bendrijos teisę.

Vadinasi, pirmosios instancijos teismas nagrinėjamoje byloje taip pat turėjo taikyti argumentus, Teisingumo Teismo išdėstytus [sujungtose bylose C-290/05 ir C-333/05], ir negalėjo neatsižvelgti į šį sprendimą tuo pagrindu, kad pareiškėja galėjo reikalauti mokesčių skirtumo atskira tvarka.

4.6. Problemos, susijusios su nagrinėjama byla

Vykstant administracinei procedūrai, dėl kurios kilo nagrinėjama byla, tiek atsakovei, tiek pirmosios instancijos viešojo administravimo institucijai buvo žinoma apie Teisingumo Teismo sprendimą sujungtose bylose C-52/16 ir C-113/16, kuriame nustatyta, kad 2013 m. Įstatymo dėl pereinamojo laikotarpio priemonių 108 straipsnio 1 dalis pažeidė Sąjungos teisę. Todėl, skirtingai nuo to, kas vyko Aukščiausiojo Teismo nagrinėtoje byloje (**orig. p. 7**), administracinės procedūros metu apie prejudicinį sprendimą, kuriame konstatuota, jog taikomi nacionaliniai teisės aktai prieštarauja Sąjungos teisei, jau buvo žinoma.

Faktinių aplinkybių skirtumai kelia abejonių. Iš tiesų, remiantis sprendimo sujungtose bylose C-52/16 ir C-113/16 faktinėmis aplinkybėmis, pareiškėjai pateikė administracinį skundą dėl administracinių sprendimų, panaikinusių jų uzufrukto ar naudojimo teises. Faktinės aplinkybės nagrinėjamoje byloje nuo minėtųjų skiriasi tuo, kad pareiškėja administracinių sprendimų, kurie panaikino jos uzufrukto teises, neskundė, tačiau ji, remdamasi Teisingumo Teismo sprendimu sujungtose bylose C-52/16 ir C-113/16, prašė įregistruoti jos uzufrukto teises pakartotinai, atsižvelgiant į tai, kad 2013 m. Įstatymo dėl pereinamojo laikotarpio priemonių 108 straipsnio 1 dalis prieštarauja Sąjungos teisei. Atsakovė pareiškėjos prašymą atmetė.

Remdamasis Sprendimu *Da Costa ir kt.*, teismas, bylą nagrinėjantis kaip galutinė instancija, neturi pareigos inicijuoti prejudicinio sprendimo priėmimo procedūros, jei pagal Teisingumo Teismo pateiktą 177 straipsnio išaiškinimą [dabar – SESV 267 straipsnis] tokia pareiga netenka tikslo; taip yra, visų pirma, kai klausimas tokiomis pačiomis aplinkybėmis jau buvo anksčiau pateikto prejudicinio klausimo dalykas.

Remiantis Sprendimu *CILFIT ir kt.*, tokį patį poveikį gali turėti ir atitinkamu teisės klausimu suformuota Teisingumo Teismo jurisprudencija, neatsižvelgiant į

šių teismų praktiką sąlygojusių procedūrų pobūdį ir net jei nagrinėjami klausimai nėra visiškai tapatūs.

Remiantis pirmiau nurodytų Teisingumo Teismo sprendimų gairėmis galima manyti, kad sprendimas, priimtas per prejudicinio sprendimo priėmimo procedūrą konkrečioje byloje, gali būti taikomas vėlesnėje nacionalinio teismo nagrinėjamoje byloje, net jei iškeltas klausimas nėra visiškai tapatus ankstesniam klausimui arba abu klausimai sutampa tik esminiais aspektais.

Kalbant apie šią bylą, Teisingumo Teismas savo sprendime sujungtose bylose C-52/16 ir C-113/16 aiškiai nurodė, kad 2013 m. Įstatymo dėl pereinamojo laikotarpio priemonių 108 straipsnio 1 dalis, kuria remiasi atsakovė, prieštarauja Sąjungos teisei. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomone, tą patį galima pasakyti ir nagrinėjamoje byloje, nes pateiktame prašyme priimti prejudicinį sprendimą nenagrinėjamas šis klausimas, bet jis yra susijęs su tuo, ar nacionalinis teismas, esant ne visiškai tapatioms faktinėms aplinkybėms, gali netaikyti tam tikros nacionalinės teisės nuostatos, kuri, kaip Teisingumo Teismas yra nurodęs ankstesniame sprendime, pažeidžia Sąjungos teisę. Taigi abiejų bylų faktinės aplinkybės skiriasi, tačiau taikoma teisės nuostata yra ta pati.

Be to, kyla klausimas, ar šią bylą nagrinėjantis teismas, netaikydamas 2013 m. Įstatymo dėl pereinamojo laikotarpio priemonių 108 straipsnio 1 dalies, nes ji pažeidžia Sąjungos teisę, gali įpareigoti atsakovę tęsti pareiškėjos registracijos procedūrą, kuriai atsakovė galėtų taikyti šiuo metu galiojančias 2013 m. Įstatymo dėl pereinamojo laikotarpio priemonių 108 straipsnio 4 ir 5 dalis.

<...> (orig. p. 8)

<...> [vidaus teisės procesiniai aspektai]

Dėras, 2020 m. kovo 6 d.

<...> [parašai]